

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 4

Kaupunginhallitus

Kokouskutsu ja esityslista

Aika 17.02.2025 15:30 -

Paikka Kaupungintalo, kaupunginhallituksen sali

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Kutsutut	Hildén Sirkku	puheenjohtaja	
	Aaltonen Kalle	I varapuheenjohtaja	
	Ratia Jorma	II varapuheenjohtaja	
	Putula Toni	III varapuheenjohtaja	
	Lampinen Minna	jäsen	
	Nieminen Erkki	jäsen	
	Nieminen Mira	jäsen	
	Kaikkonen Jouni	jäsen	
	Talja Martti	jäsen	
	Rautapää Teresa	varajäsen	
	Rostedt Juha	kaupunginvaltuuston puheenjohtaja	
	Falk Sonja	kaupunginvaltuuston I varapuheenjohtaja	
	Lehto Rami	kaupunginvaltuuston II varapuheenjohtaja	
	Komu Pekka	kaupunginvaltuuston III varapuheenjohtaja	
	Kyynäräinen Niko	kaupunginjohtaja, esittelijä	
	Alho Olli	kaupunkikehitysjohtaja	
	Granqvist Tiina	sivistysjohtaja	
	Laavi Elina	elinvoimajohtaja	
	Keitaanranta Mira	henkilöstöjohtaja / konsernihallinnon johtaja	
	Hämäläinen Veera	viestintäjohtaja	
	Mörsky Tiina	talousjohtaja	
	Virkkunen Pekka	lakiasiainjohtaja	
	Ignatius Veli-Pekka	omistajaohjauksen johtaja	asiantuntijaesittely klo 15.35-15.50, päivitetty konserniohje
	Valtavaara Anu	hallintojohtaja, pöytäkirjanpitäjä	

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 4

Lahti 13.2.2025

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja

Käsiteltävät asiat

§	Otsikko	Sivu
40	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
41	Pöytäkirjan tarkastajat	5
42	Konsernihallinto, rahoituspalvelujen kassaraportti	6
43	Tiedote jaostojen asioista	7
44	Konserniohjeen päivittäminen KV	8
45	Lahden Perussuomalaisten valtuustoryhmän järjestäytyminen KV	11
46	Vuoden 2025 alue- ja kuntavaalien vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien asettaminen	14
47	Lahden kaupungin lausunto valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnoksesta ja ympäristöselostuksesta	20
48	Kestävä Lahti -säätiön tilannekatsaus ja vuosikokous	28
49	Valtuustoaloite: Lahden torjuttava maksuttoman toisen asteen koulutuksen romuttaminen KV	31
50	Valtuustoaloite: Lahden kaupunki jatkaa toisen asteen koulutuksen maksuttomuutta KV	36
51	Valtuustoaloite: Lahden tulee estää asunnottomuuden kasvu KV	41
52	Tiedoksi merkittävät asiat	49

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 4

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 17.02.2025

40
Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Puheenjohtaja toteaa kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Kaupunginhallitus
Esityslista
Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 17.02.2025

nro 4

41

Pöytäkirjan tarkastajat

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valitaan kaupunginhallituksen jäsenet Jouni Kaikkonen ja Martti Talja.

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 4

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 17.02.2025

42
Konsernihallinto, rahoituspalvelujen kassaraportti

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee asian tiedokseen.

Perusteluosa

-

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 4

Lahten kaupunki, Kaupunginhallitus, 17.02.2025

43
Tiedote jaostojen asioista

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Merkitään tiedoksi konserni- ja tilajaoston puheenjohtajan Jorma Ratian ja elinvoima- ja työllisyysjaoston puheenjohtajan Toni Putulan tiedote jaostojen asioista.

Perusteluosa

-

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 4

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 17.02.2025

44
Konserniohjeen päivittäminen KV

651/00.01.01.00/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Omistajaohjauksen johtaja, Veli-Pekka Ignatius, 044 7161895

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää tehdä kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto hyväksyy liitteenä olevan konserniohjeen.”

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Konserni- ja tilajaosto, 10.02.2025

§ 10

Päätös

Konserni- ja tilajaosto päätti esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto hyväksyy liitteenä olevan konserniohjeen.

Esittelijä

Omistajaohjauksen johtaja Ignatius Veli-Pekka

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 4

Päätösehdotus

Konserni- ja tilajaosto päättää esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto hyväksyy liitteenä olevan konserniohjeen.

Perusteluosa

Voimassa oleva konserniohje on laajuudeltaan 21 sivua. Nyt päätösehdotuksena oleva konserniohje on laajuudeltaan 11 sivua. Konserniohjetta on tiivistetty reilusti. Nykyisestä konserniohjeesta on poistettu päällekkäisyydet, ohjeet noudattaa lakia, muut viittauksen lainsäädäntöön on poistettu ja ohjeen kieltä on yksinkertaistettu.

Ohjeessa on korostettu konsernisuutta mm. mahdollistamalla konsernitasoisen talousarvion tekemisen sekä mahdollistamalla konsernitasoiset riskianalyysit. Nyt ehdotettu ohje kannustaa yhtiöitä entistä suurempaan hallinnon avoimuuteen.

Omistajan kannanottovastuuta jaetaan entistä enemmän kaupunginjohtajan ja omistajaohjauksen johtajan kesken. Yhtiöiden seuranta- ja valvontavastuita selkeytetään ja ohjeistusta yksinkertaistetaan.

Poliittisesti riippumattomien hallitusjäsenten määrää ehdotetaan nostettavaksi ja samanaikaisesti yhtiöiden hallitusten kokoa pienennetään. Päätöksenteon demokratiaperusteisuus säilyy kuitenkin myös yhtiöissä.

Muutokset nykyisin voimassa olevaan konserniohjeeseen ovat niin merkittävät, että muutoksia ei pystytä kuvaamaan yhdessä dokumentissa. Näin ollen ehdotettua uutta konserniohjetta tulee verrata voimassaolevaan konserniohjeeseen kokonaisuutena.

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 4

Muutoksenhaku

Kh: Muutoksenhakukielto

Kv: Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Jaosto: kh

Kh: kv

Kv: ote konserniyhtiöt, säädöskokoelma

Liitteet

- 1 202211 Lahti-konsernin konserniohje
- 2 Konserniohje 2025

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 4

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 17.02.2025

45

Lahden Perussuomalaisten valtuustoryhmän järjestäytyminen KV

5138/00.00.01.03/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Hallintojohtaja Anu Valtavaara, p. 044 716 1416

Valmistelusihteeri Terhi Takala, p. 044 416 2732

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto merkitsee asian tiedokseen.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti."

Perusteluosa

Perussuomalaisten Lahden valtuustoryhmä 3.2.2025:

"Perussuomalaisten Lahden valtuustoryhmän pöytäkirjan ote 1/2025

Perussuomalaisten Lahden valtuustoryhmän kokous 3.2.2025

Aika: Maanantai 3.2.2025 klo 17.00–17.45

Paikka: Kaupungintalo PS- ryhmähuone

6§ Valtuustoryhmän puheenjohtajan valinta

Valtuustoryhmän puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti Ville-Veikko Elomaa.

7§ Päätetään varapuheenjohtajien määrästä

Valitaan loppukaudeksi yksi varapuheenjohtaja

8§ Valtuustoryhmän varapuheenjohtajien valinta

Varapuheenjohtajaksi valittiin Tuomas Sorsa.

9§ Valtuustoryhmän sihteerin valinta

Valtuustoryhmän sihteeriksi valittiin Maarit Tuomi.

10§ Valtuustoryhmän tiedottajan valinta

Valtuustoryhmän tiedottajaksi valittiin Satu Lehtola.

11§ Valitaan valtuustoryhmän neuvottelijat vuodelle 2025

Valtuustoryhmän neuvottelijoina toimivat puheenjohtaja Ville-Veikko Elomaa, varapuheenjohtaja Tuomas Sorsa ja sihteeri Maarit Tuomi.”

Merkitään samalla tiedoksi, että varavaltuutettu Saija Granlund on lähettänyt kaupungin kirjaamoon ilmoituksen, että hän on eronnut Perussuomalaisten valtuustoryhmästä 5.2.2025.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 4

Toimenpiteet

Kh: kv

kv: luettelot

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 4

Lahten kaupunki, Kaupunginhallitus, 17.02.2025

46

Vuoden 2025 alue- ja kuntavaalien vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien asettaminen

4246/00.00.00.00/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Keskusvaalilautakunnan sihteeri Sini Sulka, p. 044 482 6810

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää

- 1) asettaa vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleja varten 23 vaalilautakuntaa,
- 2) valita vaalilautakuntiin liitteen mukaisesti puheenjohtajat, varapuheenjohtajat ja kuhunkin kolme muuta jäsentä sekä kolme varajäsentä,
- 3) määrätä, että varajäsenet tulevat varsinaisten jäsenten sijaan luettelossa mainitussa järjestyksessä.

Samalla kaupunginhallitus päättää

- 1) asettaa vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleja varten 11 vaalitoimikuntaa,
- 2) valita vaalitoimikuntiin liitteen mukaisesti puheenjohtajat, varapuheenjohtajat ja kuhunkin yhden muun jäsenen ja kolme varajäsentä,
- 3) määrätä, muutoin paitsi kotona tapahtuvaa ennakkoäänestystä varten,

että varajäsenet tulevat varsinaisten jäsenten sijaan luettelossa mainitussa järjestyksessä.

Samalla kaupunginhallitus toteaa, että keskusvaalilautakunta määrää vaalilain 17 §:n nojalla ne henkilöt, jotka vaalitoimitsijoina huolehtivat kotiäänestyksestä.

Vielä kaupunginhallitus päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Vuoden 2025 alue- ja kuntavaalit toimitetaan sunnuntaina 13.4.2025.

Vaalilain 15 §:n mukaisesti kunnanhallituksen on hyvissä ajoin ennen vaaleja asetettava:

- 1) kutakin äänestysaluetta varten vaalilautakunta, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme; sekä
- 2) laitoksessa toimitettavaa ennakkoäänestystä varten yksi tai useampi vaalitoimikunta, joihin kuhunkin kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksi muu jäsen sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme.

Sekä vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenten että niiden varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita edellisissä

(vuoden 2021) kuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu. Vaalilain 15 §:n 2 momentin sanamuotoa ”mahdollisuuksien mukaan” voidaan soveltaa myös siten, että jos puolueet eivät niille tehdystä pyynnöstä huolimatta nimeä riittävästi ehdokkaita vaalilautakuntiin/vaalitoimikuntiin, jäseniksi voidaan nimetä myös muita kunnan luottamustoimeen vaalikelpoisia henkilöitä.

Vaalilautakunnan varajäsenet ja vaalitoimikunnan varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Alue- ja kuntavaalien ehdokas ei voi olla vaalilautakunnan jäsenenä eikä varajäsenenä.

Ehdokas tai hänen puolisonsa, lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa eivät voi olla vaalitoimikunnan jäsenenä eivätkä varajäsenenä. Puolisoilla tarkoitetaan aviopuolisoita sekä avioliitonomaisissa olosuhteissa ja rekisteröidyssä parisuhteessa eläviä henkilöitä.

Vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien nimet ja yhteystiedot on ilmoitettava kunnan keskusvaalilautakunnalle.

Vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien jäsenten ja varajäsenten poliittista edustavuutta tarkastellaan erikseen, näin tehdään myös tasa-arvolain soveltamisessa. Sekä varsinaisissa että varajäsenissä on oltava naisia ja miehiä kumpiakin vähintään 40 %.

Vaalilautakunnan tehtävänä on

- vaalipäivän äänestyksen järjestäminen äänestysalueella,
- äänestysalueella annettujen äänestyslippujen alustava ääntenlaskenta ja toimittaminen vaalipiirilautakunnalle.

Vaalilautakunta kokoontuu vain tarpeen mukaan ennen vaaleja ja on koossa vaalipäivänä koko vaalitoimituksen ajan sekä sen jälkeen äänestyslippujen laskemiseksi, tarkastamiseksi ja järjestämiseksi.

Vaalitoimikunnan tehtävänä on järjestää ennakkoäänestys laissa tarkoitetuissa laitoksissa.

Vaalitoimikunta kokoontuu tarvittaessa ennakkoon, mutta varsinaisesti vain ennakkoäänestyksen toimittamispäivinä. Laitosten ennakkoäänestyspäivät ovat 2.-3.4.2025 ja kotiaäänestyksen ennakkoäänestyspäivä on 7.4.2025. Tarvittaessa kotiaäänestys järjestetään myös jonain toisena, ennakkoäänestyksen ajanjaksolle kuuluvana päivänä.

Hämeen vaalipiirissä edellisissä kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneista puolerekisteriin merkityistä puolueista ovat seuraavat kartoituksen jälkeen ilmoittaneet vaalilautakuntiin ja vaalitoimikuntiin nimettäviä ehdokkaita:

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue

Kansallinen Kokoomus

Vihreä liitto

Perussuomalaiset

Suomen Kristillisdemokraatit

Suomen Keskusta

Vasemmistoliitto

Vaalilautakuntia tulee asettaa äänestysalueita vastaava määrä, joka Lahden

kaupungissa on 23 ja vaalitoimikuntia tulee asettaa kaupunginhallituksen 9.12.2024 (425 §) päätöksen mukaisesti 11.

Kaupunginhallitus on 9.12.2024 (425 §) määrännyt ennakkoäänestyspaikoiksi Lahden kaupungissa seuraavat laitokset vaalitoimikunnittain: Kaupunginhallitus määrää laitosäänestyksen ennakkoäänestyspaikoiksi alue- ja kuntavaaleissa 2025 Lahden kaupungissa vaalitoimikunnittain seuraavat:

- 1) Palvelukeskus Onnelanpolku, Harjulankatu 1, KVPS Tukena Koivumetsä, Makarantie 10, Viherlaakson palvelukeskus, Viherlaaksontie 28, Lahden poliisivankila, Esikuntakatu 4, Lahden vanhusten asuntosäätio/Wanha Herra, Laaksokatu 13, 15, 17, 19, 21
- 2) Salpausselän kuntoutussairaala Jalmari, Tarjantie 78, Jalkarannan palvelutalo, Tarjantie 56, Attendo Wellamo, Tarjantie 57, Attendo Aavatar, Tarjantie 55
- 3) Dila-kodit Betel, Sibeliuksenkatu 6 B, Dila-kodit Tammipuiston senioriasunnot, Sibeliuksenkatu 6 B, Palvelutalo Saga Salpalinna, Kyösti Kallionkatu 3, Mainiokoti Wanha Lahti, Rautatienkatu 20, Mainiokoti Kultakaari, Uudenpellonkatu 5
- 4) Dila-kodit Marie, Kasakkamäentie 16, Kannuskadun palvelukeskus, Kannuskatu 6, Attendo Herttua, Satulakatu 8, Kärpäsen palvelutalo, Palokunnantie 9, Salinmäen palvelukoti Mäntsäläntie 55, Esperin Koti Lähde, Eteläinen Rengastie 3, Rinnekodit Teemunkoti, Kasakkamäentie 16
- 5) Päijät-Hämeen keskussairaala, Keskussairaalankatu 7, Harjun palvelukoti, Keskussairaalankatu 20
- 6) Päijät-Hämeen keskussairaala, Keskussairaalankatu 7
- 7) Lahden Validia-talo, Heinäkatu 1, Johanna-koti, Kariniemenkatu 22, Yrjö ja Hanna Oy, Lepolankadun palvelukeskus, Lepolankatu 14 E, Ankkurin palvelukoti, Hinaajakatu 2, Palvelutalo Puntari, Sammonkatu 3 A

Kaupunginhallitus Esityslista

nro 4

- 8) Mukkulan palvelutalo, Mastokatu 8, Lehtiojan Palvelukeskus, Lehtiojantie 2, Attendo Kilpiäinen, Huvikatu 2 B, Huvikadun palvelukoti, Huvikatu 2 B, Mainiokoti Jokihelmi, Kilpiäistentie 3 a
- 9) Sylvia-koti, Kyläkatu 140, Esperi hoitokoti Puotikatu, Puotikatu 3-5, Esperi Care hoivakoti Laune, Launeenkatu 76 B, Lepolakoti, Kerinkallionkatu 13, Renkomäen palvelutalo, Piisamikatu 6, Launeen Validia-talo, Launeenkatu 10
- 10) Humana Tuulikoti, Pitkämäenkatu 2, Attendo Vallesmanni, Vallesmanninkatu 3, Attendo Oy Kaarlaaksokoti, Kaarlaaksonkatu 2, Torkontalo, Torkonkatu 3, Attendo Lahden Aalto, Torkonkatu 1, Mikaelkylä, Opinkatu 2
- 11) Timontalo, Hoitokodintie 10 Nastola, Linnunlaulu, Toritie 10 Nastola, Medivida Mannakodit, Heinolantie 506 B, 16100 Uusikylä, Huokotien palvelukoti, Huokotie 3 Nastola, Mäntyniemikoti, Tuomarintie 21-24 Villähde, Hakamaantila, Kumiantie 794 Nastola.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

-

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 4

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 17.02.2025

47

Lahden kaupungin lausunto valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnoksesta ja ympäristöselostuksesta

5642/03.00.00.00/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Liikenneinsinööri Jaana Martikainen p. 050 398 5430

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa perusteluosassa esitetyn lausunnon valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnoksesta ja ympäristöselostuksesta.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma (Liikenne 12) vuosille 2026–2037 on strateginen suunnitelma liikennejärjestelmän kehittämisestä. Sen laatiminen perustuu lakiin liikennejärjestelmästä ja maanteistä, ja suunnitelman luonnoksesta pyydetään nyt lausuntoja. Liikenne 12 luonnos sisältää kuvauksen liikennejärjestelmän nykytilasta ja toimintaympäristön muutoksista, vision liikennejärjestelmän kehittämiseksi

vuoteen 2050, suunnitelmalle asetetut tavoitteet ja niitä tarkentavat strategiset linjaukset ja aluekohtaiset painotukset sekä valtion ja kuntien toimenpiteet tavoitteisiin pääsemiseksi. Lisäksi suunnitelmaan sisältyvät valtion rahoitusohjelma sekä tiivistelmä vaikutusarvioinnista. Vuosien 2026–2029 osalta suunnitelmaluonnos valmistellaan julkisen talouden suunnitelman asettamaan taloudelliseen raamiin.

Suunnitelmaluonnoksen toimenpideohjelmassa ei esitetä yksittäisiä liikenneverkon hankkeita, vaan se ohjaa valtion rahoituksen kohdentamista. Liikenne 12 -suunnitelmaa toteutetaan Väyläviraston laatimilla investointiohjelmalla, suunnitteluohjelmalla sekä perusväylänpidon perussuunnitelmalla. Suunnitelmaluonnoksessa tunnistetaan kuntien ja kaupunkien katuverkon merkittävä rooli kävelyn ja pyöräilyn edistämässä ja odotetaan kuntien parantavan näiden kulkutapojen olosuhteita. Lisäksi huomioidaan maanteiden ja katujen infrastruktuurin kunnossapidon ja kehittämisen vaikutukset liikenneturvallisuuteen ja sujuvuuteen. Katuverkon osalta suunnitelmaluonnoksen toimenpiteet liittyvät eri teemojen valtionavustuksiin.

Liikenne- ja viestintäministeriö on esittänyt lausuntopyynnössään viisi kysymystä ja Lahden kaupungin vastaukset näihin kysymyksiin on esitetty alla. Lausuntokierroksella saatu palaute huomioidaan valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman ja ympäristöselostuksen viimeistelyssä, ennen päätöksentekoa. Lopullinen Liikenne 12 –suunnitelma annetaan eduskuntaan syysistuntokauden 2025 aikana.

Lahden kaupungin lausunto:

Vastaavatko strategiset linjaukset (ml. alueelliset painotukset) valtakunnallisen liikennejärjestelmän kehittämistarpeita?

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnoksessa esitetyt tavoitteet toimiva, turvallinen ja kestävä ovat kannatettava tausta niiden pohjalta laadituille strategisille linjauksille. Nämä kolme teemaa myös ohjaavat mainitussa järjestyksessä toimenpideohjelmia. Liikenne 12 on kuitenkin luonteeltaan strateginen suunnitelma ja se, miten linjaukset ja painotukset ohjaavat konkreettisia toimenpiteitä, jää tässä vaiheessa epäselväksi. Olisi hyvä pyrkiä konkretisoimaan, miten linjaukset näkyvät käytännön toimenpiteissä.

Suunnitelmalle esitetyt tavoitteet vastaavat liikennejärjestelmän kehittämistarpeita, mutta eivät kaikilta osin esitettyjä toimenpiteitä esim. joukkoliikenteen kehittämisen näkökulmasta. Vaikka kestävyys on esitetty yhtenä tavoitteena ja kestävä liikuminen rooli on tunnustettu kaupunkiseuduilla, ovat toimenpiteet kestävä liikuminen edistämiseksi varsin vaatimattomia ja rahoitusta kestävä liikuminen edistäviin toimenpiteisiin on osoitettu vähän.

Luonnoksessa esitetyt alueelliset painotukset ovat varsin laajoja ja yleispiirteisiä. Esimerkiksi Lahden kaupunkiseudun voi tulkita kuuluvan kolmeen viidestä alueellisesta painotuksesta: Länsi-Suomeen, Etelä-Suomeen sekä kaupunkiseutuihin.

Mielipiteenne suunnitelmaluonnoksen toimenpiteistä?

Suunnitelmaluonnoksessa on todettu, että valtio kantaa lähtökohtaisesti vastuun valtion väyläverkkojen rahoituksesta. Luonnoksen mukaan tästä periaatteesta voidaan poiketa sopimalla. Luonnoksessa viitataan

ensimmäisessä Liikenne 12 -suunnitelmassa esitettyihin periaatteisiin yhteisrahoituksesta. On syytä korostaa, että valtio ja kunnat eivät ole sopineet kyseisistä periaatteista yhdessä. Kirjaus on syytä muuttaa tai siinä tulee tunnistaa, etteivät periaatteet perustu yhteiseen sopimukseen. Valtion tulee vastaisuudessakin vastata oman verkkonsa rahoituksesta, myös kunnossapidon osalta. Kuntien taloustilanne on haastava, eikä kuntien rahoitettavaksi tule osoittaa valtion väyläverkon kehittämistä tai kunnossapitoa. Kunnat ja kaupungit vastaavat asemakaavoitettujen alueiden katuverkosta, eikä kuntien vastuita tule laventaa myöskään tieverkon hallinnollisen luokan muutoksilla maanteistä kaduiksi.

Luonnoksen toimenpiteissä todetaan, että maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevissa MAL-sopimuksissa käsitellään mm. joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräliikenteen sekä matkaketjujen kehittämistä.

Viimeisimmissä sopimusneuvotteluissa nämä teemat jäivät hyvin vähälle huomiolle ja toteutettavissa väyläverkon toimenpiteissä painottuvat valtion väyläverkon kohteet. MAL-sopimukset tulisi palauttaa niiden alkuperäiseen tarkoitukseen kehittämään kestäväää aluerakennetta ja liikennejärjestelmää kaupunkiseuduilla. Joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn rahoitus jäi uusissa MAL-sopimuksissa hyvin vähäiseksi, eikä rahoitusraamissa esitetä tasokorotusta tuleville vuosille.

MAL-sopimuksen kokonaisuuteen kuuluvat olennaisesti myös kuntien katuverkolla sijaitsevat hankkeet. Tähän mennessä valtio on osallistunut MAL-seuduilla toteuttavien kaupunkiraideliikenteen hankkeiden kustannuksiin. Valtion osallistuminen tulisi laajentaa kattamaan myös seudullisen linja-autoliikenteen infra kehittävät hankkeet, jotta joukkoliikenteen eri muodot olisivat tasapuolisessa asemassa.

Hallitusohjelmaan on kirjattu, että henkilöjunaliikenteen kilpailua lisätään mahdollistamalla kunnille, kuntayhtymille ja alueille ostoliikenteen järjestäminen. Lisäksi todetaan, että tarkoitusta varten perustetaan julkinen kalustoyhtiö julkisesti tuetulle ostoliikenteelle. Liikenne 12 - suunnitelmaluonnoksen mukaan valtion ja kuntien yhteistyö on lähtökohtana alueellisen junaliikenteen suunnittelussa, kehittämisessä ja yhteisrahoittamisessa. Kaupungin näkemyksen mukaan valtio ei voi edellyttää kuntien rahallista osallistumista alueellisen junaliikenteen toteuttamiseen, vaan lisäresurssi alueellisen junaliikenteen hankintaan ja kalustoyhtiöön tulisi osoittaa valtiolta, ei alueilta. Myöskään asemanhaltijan tehtäviä ei tulisi osoittaa kunnille, sillä ensisijainen vastuu asemanseudun kehittämisestä kuuluu maanomistajalle. Asemanseuduilla on tyypillisesti useita maanomistajia ja asemanhaltijan tehtävät tulisi osoittaa valtion toimijalle.

Onko suunnitelmaluonnoksen rahoitus kohdennettu oikein rahoitusohjelman sisällä?

Rahoitusohjelmassa perusväylänpito korostuu kehittämisrahoituksen kustannuksella. On toki tärkeää huolehtia olemassa olevan väyläverkon toimivuudesta, mutta samalla ei voida unohtaa tarpeellisia kehittämishankkeita. Väyläverkon rahoituksen kokonaisuus myös pirstoutuu, kun liikenneverkon hankkeita toteutetaan rahoitusohjelman lisäksi erillisellä investointiohjelmalla. Toisella kädellä leikataan ja toisaalta tarjotaan lisärahoitusta. Suunnitelmaluonnoksen rahoitusraamin ulkopuolella ovat myös uusiin ratayhteyksiin liittyvät hankeyhtiöt.

12-vuotisen valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tarkoituksena oli tuoda pitkäjänteisyyttä liikenneverkon kehittämiseen.

Parlamentaarisen valmistelun tuli taata poliittinen sitoutuminen myös rahoitukseen yli hallituskausien. Edellisessä, vuonna 2021 hyväksytyssä Liikenne 12 -suunnitelmassa rahoitusta luvattiin nostaa tämän hallituskauden aikana, mutta kuluvalle hallituskaudella rahoitusta leikattiin. Tätä samaa on nyt tarjolla suunnitelmaluonnoksessa: rahoitusta luvataan lisätä taas seuraavalla hallituskaudella. Tavoite rahoitusnäköymän pitkäjänteisestä näkymästä ei suunnitelmaluonnoksessa ole toteutunut.

On tärkeää tunnistaa mahdollisuuksia ulkopuoliseen rahoitukseen esimerkiksi EU:n kautta. Muun muassa Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T) vaatimusten toteuttamisessa EU:n myöntämällä rahoituksella on olennainen rooli. Usein tällainen ulkopuolinen rahoitus, kuten TEN-T-verkon toteuttamiseen myönnettävä CEF-rahoitus edellyttää päätöksiä myös kansallisesta rahoituksesta. Niukka kehittämisrahoitus ei anna parhaita eväitä ulkopuolisen rahoituksen hankkimiselle.

Mielipiteenne suunnitelmaluonnoksen vaikutusarvioinnista ja ympäristöarvioinnista (SOVA-laki 8.4.2005/200)?

Koska Liikenne 12 -suunnitelma on strategisen tason suunnitelma, on myös vaikutustenarviointi yleispiirteinen ja se vastaa suunnitelman tarkkuustasoa. Arviointiraportin perusteella voi todeta, että suunnitelmaluonnoksen vaikutukset suhteessa tavoitteisiin (toimivuus, turvallisuus, kestävyys) ovat pääosin suotuisia, mutta suuruusluokaltaan pieniä. Tarkemmat vaikutukset konkretisoituvat vasta siinä vaiheessa, kun hankkeita toteutetaan. Vaikutukset voivat olla myös monitahoisia ja näin yleispiirteisellä tasolla niitä on osin haastavaa arvioida.

Kuntien osalta arvioinnissa todetaan, että suunnitelma ei suoraan kasvata kuntien menoja, mutta menot voivat kasvaa välillisesti. Suunnitelman

maltilliset panostukset esimerkiksi joukkoliikenteeseen ja yksityistieverkkoon voivat johtaa siihen, että kunnat joutuvat rahoittamaan näitä nykyistä enemmän, jos nykyinen palvelutaso halutaan säilyttää. Myös suunnitelmassa esitetty maanteiden hallinnollisten luokkien muuttaminen kaduiksi kasvattaisi kuntien menoja. On erittäin harmillista, että kuntien menoja lisättäisiin myös välillisesti.

Muut huomiot?

Lahden kaupunki on mukana Lentorata-hankeyhtiössä edistämässä hankkeen suunnittelua yhdessä valtion sekä Helsingin ja Vantaan kaupunkien kanssa. Hankeyhtiöistä on suunnitelmassa hyvin vähän mainintoja ja hankkeiden kytkentä valtakunnalliseen suunnitteluun jää epäselväksi. Lahden kaupungin näkemyksen mukaan lentoradan suunnittelun ja toteuttamisen edistäminen on kansallisesti merkittävä asia, kun hanke toteutuessaan lisäisi merkittävästi sekä pääradan että Lahden oikoradan kapasiteettia.

Suunnitelmaluonnoksessa on esitetty, että väyläverkon investointiohjelma toimii valtion väyläverkon osalta lähtökohtana seudullisessa ja alueellisessa liikennejärjestelmäsuunnittelussa ja MAL-sopimusneuvotteluissa. Olisi kuitenkin syytä nähdä investointiohjelma ja alueelliset liikennejärjestelmäsuunnitelmat toistensa kanssa vuorovaikutteisina asiakirjoina. Alueellinen liikennejärjestelmäsuunnitelma osoittaa mm. alueensa tärkeimmät väyläverkon kehittämistarpeet ja näiden hankkeiden soisi näkyvän myös Väyläviraston laatimassa investointiohjelmassa.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 4

Toimenpiteet

Lausunto toimitettava liikenne- ja viestintäministeriölle 5.3.2025 mennessä lausuntopalvelun (www.lausuntopalvelu.fi) kautta.

Liitteet

- 3 Luonnos, Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma vuosille 2026-2037
- 4 Luonnos, valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusarviointi, ympäristöselostus
- 5 Luonnos, rahoitusohjelma Liikenne 12 -suunnitelma

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 4

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 17.02.2025

48 Kestävä Lahti -säätiön tilannekatsaus ja vuosikokous

473/00.05.02.01/2022

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kasvupalvelujohtaja, Kestävä Lahti -säätiön toimitusjohtaja, Henna
Eskonsipo-Bradshaw, 044 482 0838

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee asian tiedokseen.

Perusteluosa

Kestävä Lahti -säätiö perustettiin vuonna 2020 edistämään ja tukemaan kestävää yhteiskuntakehitystä ja hoitamaan Lahden ympäristöpääkaupunki 2021 -hankkeen suunnittelua, toteutusta ja perinnön vaalimista Lahdessa ja Päijät-Hämeessä. Säätiö perustettiin määräaikaiseksi siten, että sen toiminta päättyy vuoden 2025 lopussa.

Kestävä Lahti -säätiö oli keskeisesti toteuttamassa onnistunutta ympäristöpääkaupunkivuotta 2021. Ympäristöpääkaupunkivuoden jälkeen säätiö on edesauttanut ympäristöpääkaupunkivuoden tulosten konkretisoimista ja ylläpitänyt eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja ollut

mm. liikkeellepanijana ja osarahoittajana kaupungin Sitran kanssa toteuttamassa Luontoposiitivinen elämä -yhteistyöhankkeessa. Hankkeen myötä Lahden kaupunginhallitus on kokouksessaan 7.10.2024 hyväksynyt Lahdelle luontotavoitteen "Luontoposiitivinen Lahti 2030" ja keväällä 2025 valmistellaan tiekartta tavoitteen saavuttamiseksi.

Nykyinen Luontoposiitivinen elämä -hanke päättyy 30.4.2025. Kestävä Lahti -säätio on käynyt syksyn 2024 aikana neuvotteluita Sitran kanssa yhteishankkeen jatkamisesta syksyyn 2026 asti. Hankkeen jatkon tavoite on viedä eteenpäin tähänastista työtä ja luoda pohjaa luontoarvojen arvottamiselle ja luontoposiitivisuuden mittaamiselle kansallisesti yhtenäisellä tavalla. Yhdessä Sitran kanssa luodaan kansallista kaupunkien kumppanuusverkostoa, ja maakunnassa yhteistyökumppaneita ovat mm. Päijät-Hämeen Liitto ja maakunnan kunnat, LADEC, Hämeen Kauppakamari ja yritykset sekä LUT-yliopisto. Jatkohankkeen pääasiallisina rahoittajina ovat Sitra ja Kestävä Lahti -säätio. Hankkeen jatko tukee Lahden kaupungin ja koko maakunnan ympäristötyötä ja alueen ja sen yritysten ympäristöosaamista ja -profiilia sekä vahvistaa Lahden kaupungin asemaa ympäristöedelläkävijänä. Jatkohanke konkretisoi ja tekee näkyväksi ympäristöpääkaupunkivuoden jälkeen tehtyä työtä.

Säätiön perustajia ovat Lahden kaupunki, Hämeen kauppakamari, Asikkalan kunta, Heinolan kaupunki, Hollolan kunta ja Orimattilan kaupunki. Säätiön hallitus esitti perustajilleen 13.12.2024 (KH 13.1.2025 § 12), että säätiön aktiivinen toiminta lopetettaisiin jo 30.6.2025, jolloin loppuvuoden juoksevat kustannukset säästyvät, ja säätiön loppuvarat kohdennetaan Luontoposiitivinen elämä - jatkohankkeelle. Säätiön kaikki perustajat ovat hyväksyneet ehdotuksen. Säätiön hallitus tekee tarvittavat päätökset vuosikokouksessa 21.2.2025 tai

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 4

tarvittaessa myöhemmin kevään 2025 aikana. Vuosikokoukselle esitetään säätiön toiminnan lopettamista 30.6.2025, säätiön asettamista lakkauttamisen edellyttämällä tavalla selvitystilaan 1.7.2025 ja säätiön purkamiseen tarvittavan selvitysmiehen nimeämistä.

Säätiön sääntöjen mukaisesti säätiö on velvollinen toimittamaan vuoden 2024 toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedoksi kaupunginhallitukselle ennen vuosikokousta.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote: Jyrki Myllyvirta, Henna Eskonsipo-Bradshaw

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 4

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 17.02.2025

49

Valtuustoaloite: Lahden torjuttava maksuttoman toisen asteen koulutuksen romuttaminen KV

2545/00.01.01.03/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Vastuualuejohtaja Heikki Turunen, p. 044 716 1330

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.”

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 11.02.2025

§ 17

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Granqvist Tiina

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Perusteluosa

Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä teki 20.5.2024 seuraavan valtuustoaloitteen:

”Lahden on torjuttava maksuttoman toisen asteen koulutuksen romuttaminen Orpon hallitus päätti huhtikuun 2024 kehysriihessä useista merkittävistä suomalaisen hyvinvointivaltion heikennyksistä. Erityisen haitallinen leikkaus on koulutuksen järjestäjiäkin koskettava päätös rajoittaa toisen asteen opiskelijoiden maksuttomia oppimateriaaleja ja ylioppilastutkintomaksuja sen vuoden loppuun, jolloin opiskelija täyttää 18 vuotta.

Maan hallituksen päätös romuttaa maksuttoman ja yhdenvertaisen mahdollisuuden suorittaa toisen asteen koulutus. Toimenpiteellä tavoitellaan vain 12 miljoonan euron vuosittaista säästöä valtakunnallisesti, mutta toteutuessaan se lisää nuorten ja perheiden eriarvoisuutta. Vuoden 2022 Lukiolaisbarometrin mukaan maksuttomien oppimateriaalien tarjoaminen on lisännyt lukiokoulutukseen hakeutumista erityisesti niiden opiskelijoiden kohdalla, joiden vanhemmista kumpikaan ei ole korkeakoulutettu, vähintään toinen vanhemmista on työtön tai joiden äidinkieli ei ole suomi. Toiseen asteen tutkinnon suorittamisella on myös selvä vaikutus myöhempään sijoittumiseen työmarkkinoille. Hallituksen esitys kohdistuu siis nimenomaisesti jo valmiiksi heikommassa asemassa oleviin nuoriin ja perheisiin lisäten eriarvoisuutta kaikkialla Suomessa. Päätetyllä koulutusleikkauksella saavuttaisiin vain minimaalista julkisen talouden säästöä ja se lisäisi nuorten eriarvoisuutta sekä kaventaisi vähintään osan nuorista tulevaisuuden mahdollisuuksia.

Lisäksi säästö on Lahden näkökulmasta toteuttamiskelvoton. Esimerkiksi oppikirjojen, erilaisten opetusvälineiden ja tietokoneiden kerääminen pois opiskelijoilta sekä e-kirjalisenssien katkaiseminen kesken abiturienttivuotta tai opintojen loppurutistusta on arkijärjen vastaista ja erittäin haastavaa toteuttaa. Se myös lisäisi jo entisestään kuormittuneen opetushenkilöstön työkuormaa. Pahimmassa tapauksessa oppimateriaalien maksullisuudella olisi myös vaikutusta opinnoissa menestymiseen ja tutkinnon valmistumiseen. Vaihtoehtoisesti lukuisten pienten laskujen ym. maksujen laskuttaminen nuorilta opiskelijoilta aiheuttaa lisää hallintotaakkaa sekä -kuluja kunnille.

Valtuutetuille kuuluvaa aloiteoikeutta käyttäen sosialidemokraattinen valtuustoryhmä esittää, että:

1) Lahden edunvalvonnan tavoitteeksi asetetaan valtioon vaikuttaminen, jotta päätetty koulutusleikkaus perutaan asian jatkovalmistelussa yllä mainituilla perusteilla

ja

2) Lahti päättää selvittää eri keinot turvata aidosti maksuton ja yhdenvertainen toisen asteen koulutus oppivelvollisuutta suorittaville asukkailleen kustantamalla yli 18-vuotiaiden toisen asteen oppimateriaalit, mikäli valtio toteuttaa koulutusleikkauksen.”

Vastaus valtuustoaloitteeseen:

Eduskunnan tekemä päätös valtion vuoden 2025 budjetista ei sisältänyt enää toisen asteen maksuttomuuden rajaamista. Täten tämä valtuustoaloite ei aiheuta toimenpiteitä.

Oppivelvollisuuden laajennus toisen asteen koulutukseen toteutettiin 1.8.2021 alkaen. Samalla päätettiin, että oikeus maksuttomaan toisen asteen koulutukseen kestää sen kalenterivuoden loppuun, kun opiskelija täyttää 20 vuotta, ellei opiskelija tätä ennen suorita tutkintoa.

Keväällä 2024 maan hallituksen kehysriihessä ja Valtioneuvoston selonteossa julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2025—2028 (VNS 2/2024 vp) linjattiin, että oppivelvollisuuslaissa tarkoitettu maksuton oppimateriaali rajataan sen kalenterivuoden loppuun, jonka kuluessa opiskelija täyttää 18 vuotta.

Valtiovarainministeriön ehdotus 9.8.2024 syksyn budjetin käsittelyä varten ei sisältänyt enää maksuttoman toisen asteen rajaamista 18:aan ikävuoteen. Rajaamisen sijaan leikkaus tehdään muualta toisen asteen koulutuksen määrärahoista, lukiokoulutuksessa mm. koulutuksen järjestäjille jaettavista kehittämisavustuksista.

Eduskunta hyväksyi valtiovarainministeriön ehdotuksen vuoden 2025 budjetin käsittelyn yhteydessä 20.12.2024. Eduskunnan päätös tarkoittaa, että toisen asteen opiskelijoiden oppimateriaalien maksuttomuus jatkuu sen vuoden loppuun, jolloin oppivelvollinen täyttää 20 vuotta, mikäli hän ei ole aiemmin suorittanut toisen asteen tutkintoa.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Lautakunta: Kh

Kh: Kv

Kv: -

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 4

Liitteet

- 6 Valtuustoaloite: Lahden torjuttava maksuttoman toisen asteen koulutuksen romuttaminen

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 4

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 17.02.2025

50

Valtuustoaloite: Lahden kaupunki jatkaa toisen asteen koulutuksen maksuttomuutta KV

2552/00.01.01.03/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Vastuueluejohtaja Heikki Turunen, p. 044 716 1330

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.”

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 11.02.2025

§ 18

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Granqvist Tiina

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Perusteluosa

Vasemmistoliiton valtuustoryhmän valtuutetut Elisa Lientola, Anna Kaisa Kupiainen, Oskari Pääatalo ja ym. tekivät 20.5.2024 seuraavan valtuustoaloitteen:

”Valtuutetun aloiteoikeutta käyttäen esitämme, että Lahden kaupunki jatkaa toisen asteen koulutuksen maksuttomuutta

Maksuton toinen aste otettiin käyttöön valtakunnallisesti elokuussa 2021 ja samalla oppivelvollisuus nousi 18 ikävuoteen. Oppivelvollisille myönnettiin maksuttomat oppimateriaalit sen vuoden loppuun asti, jona nuori täyttää 20 vuotta. Muutoksen ansiosta jokainen nuori sai lukion tai ammatillisen koulutuksen tutkinnon suoritettua riippumatta perheen taloudellisesta tilanteesta.

Pelkän peruskoulun oppimäärän suorittaneiden työllisyysaste on noin 45 prosenttia, kun jo toisen asteen tutkinnon suorittaneilla työllisyysaste nousee yli 70 prosenttiin. Toisen asteen tutkinnon suorittaminen edistää siis merkittävästi myös työllistymistä ja osallistumista yhteiskuntaan.

Nyt Petteri Orpon hallitus on päättänyt rajata toisen asteen maksuttomuutta sen vuoden loppuun, kun nuori täyttää 18 vuotta. Hallituksen päätös tarkoittaa, että toisen asteen opinnot tulisivat maksullisiksi kesken opintojen, useimmille viimeisen vuoden osalta.

Maksuttomuus vaikuttaa koulutuksen tasa-arvon toteutumiseen ja vähentää eriarvoisuutta. Vuoden 2022 Lukiolaisbarometrin mukaan 45 prosenttia ensimmäisen vuoden opiskelijoista koki maksuttomuuden vaikuttaneen lukioon hakeutumiseen. Maksuttomuus on vaikuttanut

päätökseen erityisesti opiskelijoilla, joiden vanhemmista vähintään toinen on työtön, kumpikaan vanhemmista ei ole korkeakoulutettuja tai joiden äidinkieli on muu kuin suomi.

Hallituksen päätös rajata maksuttomuutta on herättänyt laajaa vastustusta koulutuskentällä. Suomen lukiolaisten liitto on todennut muutoksen olevan erityisen kipeä niille nuorille, joilla on vaikeuksia toimeentulon, terveyden tai oppimisen kanssa. Suomen Vanhempainliitto on sanonut päätöksen olevan ristiriidassa sen tavoitteen kanssa, että jokainen nuori suorittaisi toisen asteen tutkinnon loppuun. Myös opettajien ammattijärjestö OAJ on ilmaissut huolensa uudistuksesta ja todennut sen sotkevan koulutuksen järjestäjien, rehtoreiden ja opettajien arkea. Muutoksesta aiheutuu opettajille lisätyötä ja kunnille hallinnollista byrokratiaa, jonka vuoksi tavoitellut säästöt voivat jäädä saavuttamatta.

Lahden kaupungin ei tule toimeenpanna hallituksen päätöstä vaan jatkaa maksuttomien oppimateriaalien tarjoamista toisen asteen loppuun asti. Lahden tulevaisuuden ja kaupunkilaisten hyvinvoinnin kannalta koulutusasteen nostaminen on välttämättömyys, jota toisen asteen maksuttomuus tukee. Hallituksen haitallisista uudistuksista on poikettu paikallisesti myös aiemmin, kun kunnat jättivät toteuttamatta varhaiskasvatuksen ryhmäkokoja kasvattavia ja subjektiivista varhaiskasvatusoikeutta rajaavia Sipilän hallituksen päätöksiä.

Maksuttomuuden keskeyttäminen kesken tutkinnon aiheuttaisi kaupungille hallinnollisia kustannuksia sekä kuormittaisi rehtoreiden ja opettajien työtä. Lahden taloudellinen panostus tulisi osoittaa nuorten koulutuksen turvaamiseen hallinnon lisäämisen sijaan.

Vasemmistoliiton Lahden valtuustoryhmä esittää, että Lahti jatkaa maksuttoman toisen asteen koulutusta nuorille koko tutkinnon ajan sekä

pyrkii osaltaan vaikuttamaan maan hallitukseen kyseisen leikkauksen perumiseksi.”

Vastaus valtuustoaloitteeseen:

Eduskunnan tekemä päätös valtion vuoden 2025 budjetista ei sisältänyt enää toisen asteen maksuttomuuden rajaamista. Täten tämä valtuustoaloite ei aiheuta toimenpiteitä.

Oppivelvollisuuden laajennus toisen asteen koulutukseen toteutettiin 1.8.2021 alkaen. Samalla päätettiin, että oikeus maksuttomaan toisen asteen koulutukseen kestää sen kalenterivuoden loppuun, kun opiskelija täyttää 20 vuotta, ellei opiskelija tätä ennen suorita tutkintoa.

Keväällä 2024 maan hallituksen kehysriihessä ja Valtioneuvoston selonteossa julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2025—2028 (VNS 2/2024 vp) linjattiin, että oppivelvollisuuslaissa tarkoitettu maksuton oppimateriaali rajataan sen kalenterivuoden loppuun, jonka kuluessa opiskelija täyttää 18 vuotta.

Valtiovarainministeriön ehdotus 9.8.2024 syksyn budjetin käsittelyä varten ei sisältänyt enää maksuttoman toisen asteen rajaamista 18:aan ikävuoteen. Rajaamisen sijaan leikkaus tehdään muualta toisen asteen koulutuksen määrärahoista, lukiokoulutuksessa mm. koulutuksen järjestäjille jaettavista kehittämisavustuksista.

Eduskunta hyväksyi valtiovarainministeriön ehdotuksen vuoden 2025 budjetin käsittelyn yhteydessä 20.12.2024. Eduskunnan päätös tarkoittaa, että toisen asteen opiskelijoiden oppimateriaalien maksuttomuus jatkuu sen vuoden loppuun, jolloin oppivelvollinen täyttää 20 vuotta, mikäli hän ei ole aiemmin suorittanut toisen asteen tutkintoa.

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 4

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kv: muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Lautakunta: Kh

Kh: Kv

Kv: -

Liitteet

- 7 Valtuustoaloite: Lahden kaupunki jatkaa toisen asteen koulutuksen maksuttomuutta (20.5.2024, peitetty)

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 4

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 17.02.2025

51

Valtuustoaloite: Lahden tulee estää asunnottomuuden kasvu KV

4558/00.01.01.03/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Asuntoasiainpäälikkö Helene Vanninen p. 044 482 0862

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi."

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 12.02.2025

§ 20

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Suunnittelujohtaja Helminen Juha

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Perusteluosa

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä ja 19 muuta valtuutettua 7.10.2024:

”Lahden tulee estää asunnottomuuden kasvu

Suomen asuntopolitiikka on pitkään ollut kansainvälisen ihailun kohde ja menestystarina asunnottomuuden vähentämisessä. Nyt vuosikymmenten työ on valumassa hukkaan.

Häätöjen määrä nousi tammi-kesäkuussa keskimäärin viidenneksen viime vuoteen verrattuna, suurissa kaupungeissa vielä huomattavasti enemmän.

Asunnottomien palveluihin on hakeutunut nyt uutena asiakasryhmänä pienituloisia työssäkäyviä ihmisiä. Samaan aikaan hallitus leikkaa kohtuuhintaisesta asuntotuotannosta, puolittaa asumisneuvonnan resurssit ja leikkaa asumistuesta. Samalla hallitus leikkaa myös rahoitusta asunnottomuuden vähentämisen ja ennalta ehkäisyn puolesta työskenteleviltä sosiaali- ja terveysalan järjestöiltä.

Suomen tavoite poistaa pitkäaikaisasunnottomuus vuoteen 2027 mennessä ei toteudu, sillä hallituksen politiikka ajaa ihmisiä pois kodeistaan.

Me allekirjoittaneet esitämme, että Lahti selvittää häätöihin johtaneet syyt ja vastaa tehokkaasti sekä kiireellisesti asunnottomuuden lisääntymiseen. Kaupunki ei saa jäädä odottamaan asunnottomuuden kasvun lisääntymistä, vaan toimittava.

Esitämme, että Lahti panostaa voimakkaasti asunnottomuuden vastaisiin toimiin. Lahden on pidettävä huoli, että kohtuuhintaisia, asumistuen uudet vaatimukset täyttäviä, mutta terveitä ja turvallisia vuokra-asuntoja on

riittävästi tarjolla ja tuettava taloudellisesti ja yhteistyötä tiivistämällä paikallisesti toimivia asunnottomuutta vastaan toimivia järjestöjä vastaamaan haasteeseen.”

Vastaus

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Lahti selvittää häätöihin johtaneet syyt ja vastaa tehokkaasti sekä kiireellisesti asunnottomuuden lisääntymiseen. Valtuustoaloitteessa esitetään, että Lahti panostaisi voimakkaasti asunnottomuuden vastaisiin toimiin huolehtimalla siitä, että kohtuuhintaisia asumistuen uudet vaatimukset täyttäviä vuokra-asuntoja on riittävästi tarjolla ja tuettava taloudellisesti ja yhteistyötä tiivistämällä paikallisesti toimivia asunnottomuutta vastaan toimivia järjestöjä vastaamaan haasteeseen.

Taloudelliset haasteet ovat lisääntyneet sosiaaliturvaan tehtyjen muutosten, heikentyneen työllisyyden ja samaan aikaan tapahtuneen yleisen hintatason nousun myötä. Saman aikaisesti valtion roolia asuntopolitiikassa on kavennettu merkittävästi: asuntojen rakentamiseen suunnattua korkotukilainojen sekä erityisryhmien asuntojen rakentamiseen tarkoitettua investointiavustusta on leikattu merkittävästi.

Hallitusohjelman mukaan kohtuuhintainen asuminen toteutuu julkistaloudellisesti kestävämmiin markkinaehtoisesti. Lahden kaupungilla on jo olemassa useita työkaluja, joiden avulla ongelmaa voidaan ratkoa nyt ja tulevaisuudessa.

Asumisneuvonta

Lahden kaupunki järjestää yhteistyössä Lahden Talot Oy:n kanssa Aran määräaikaisen asumisneuvonta-avustuksen turvin asumisneuvontaa kaikille lahtelaisille. Määräaikaista avustusta on haettavissa toistaiseksi vuoteen 2027 saakka.

Elokuussa 2024 tehdyn tarkastelun mukaan, kun häädöt ovat lisääntyneet rajusti kaikissa suurissa kaupungeissa Oulun ja Lahden kaupunkien tehden tähän poikkeuksen. Lahdessa on tarkastelun mukaan häätöjen määrä vähentynyt 9 % vuoden takaisesta, kun muissa suurissa kaupungeissa häädöt ovat jopa nousseet neljänneksen. Lahden kaupungin ja Lahden Talot Oy:n pitkäjänteinen kehittämistyö asumisneuvonnan saralla näkyy tuloksissa. Lisäksi Lahdessa asuntoja on viime vuosina rakennettu väestönkasvuun suhteutettuna runsaasti eikä systemaattista isoa joukkoa koskevaa asuntopulaa ole vaikkakin aivan edullisimmista, Kelan toimeentulotuen kohtuullisten asumismenojen rajoihin asettuvia asuntoja ei Lahdessa ole riittävästi tai ne keskittyvät kaupungin laiduille ja lähiöihin, mikä voi lisätä asuinalueiden eriytymisen uhkaa. Edellä mainittu ilmiö kieli myös siitä, että toimeentulotuessa kohtuullisiksi katsotut asumismenot ovat systemaattisesti liian matalia tai niihin ei voida perustelluistakaan syistä tehdä poikkeuksia.

Asumisneuvonnan avulla on vuoden 2024 aikana kohdattu jo lähes yli 4300 asiakasta. Näistä häätöuhka (18 %) ja vuokranmaksuongelmat (39%) ovat suurimmat yksittäiset syyt asioinnille asunnon hakuun liittyvien tarpeiden lisäksi (17 %).

Lahden kaupungin asumisneuvonta on tehnyt pitkään yhteistyötä ehkäisevän talousneuvonnan kanssa ja on nyt aloittanut yhteistyön myös ulosottolaitoksen kanssa. Tarkoituksena on selvittää vuoden 2025 aikana tarkemmin, mitä erityisiä asiakasryhmiä häätötilastojen taakse piiloutuu ja miten nämä häätöuhan alla elävät ihmiset tavoittaisi tehokkaammin ennen tilanteen kurjistumista.

Lahden Talot

Merkittävä syy häätöjen taustalla on kaikkia toimialoja koskettava yleinen kustannustason nousu yhdistettynä kotitalouksien muutoinkin tiukentuviin taloustilanteisiin. Keskeinen keino häätöjen ehkäisyyn on siten vuokratason kohtuullisuus. Lahden Talot ovat viimeisen vuoden aikana aktiivisesti työskennelleet asumisen kustannuskehityksen hillitsemiseksi omassa asuntokannassaan pyrkien pitämään vuokrankorotuspaineet mahdollisimman maltillisina.

Kohtuuhintaisen asuntotuotannon riittävyys

Lahden kaupungin tavoitteena on varmistaa riittävä kohtuuhintainen asuntotuotanto. Petteri Orpon hallitusohjelman mukaisesti valtioneukeman asuntotuotannon roolia kohtuuhintaisen asumisen osalta on uudelleen tarkasteltu ja ehtoja kiristetty. Korkotukivaltuuksia ja erityisesti investointiavustuksia on leikattu merkittävästi aiemmasta tasosta, mikä vaikuttaa valtioneukeman tuotannon toteuttamismahdollisuuksiin alentavasti tulevaisuudessa. Myöskään juuri solmittu MAL-sopimus ei sisältänyt porkkanoita kohtuuhintaisen asumisen lisäämiseksi (esim. käynnistysavustukset). Hallitusohjelman mukaisesti asumisen kohtuuhintaisuus varmistetaan riittävällä markkinaehtoisella asuntotuotannolla. Lahden kaupungissa on merkittävä määrä tonttivarantoa niin kaupungilla kuin yksityisillä tahoilla eikä tonttivarannon puute siten aiheuta asuntotuotannon näkökulmasta pullonkauloja.

Ympäristöministeriö julkaisi tammikuussa 2025 valtioneukeman asuntotuotannon kehittämistä tutkineen työryhmän toimenpidesuosituksen. Toimenpidesuosituksissa ehdotetaan muun muassa pitkän korkotukimallin lyhentämistä aiemmasta 40 vuodesta 30 vuoteen, lyhyen korkotukimallin kehittämistä mahdollistamaan siirtymä omistusasumiseen ja investointiavustuksen tarkempaa kohdentamista

kaikista haavoittuvimmille ryhmille. Työryhmän mukaan valtiontukeman asuntotuotannon määrää tulee vähentää ja kohdentaa hallitusti ja sitä tulee käyttää varoen suhdanteiden tasaamisessa. Tässä vaiheessa on vaikea arvioida, millaisia vaikutuksia edellä mainituilla muutoksilla olisi valtiontukeman asuntotuotannon toteuttamismahdollisuuksiin Lahdessa.

Mikäli yksityinen asuntotuotanto ei riitä takaamaan kohtuuhintaisen asuntotuotannon toteutumista kaupunkiin ja mikäli korkotukiavustuksia asuntotuotantoon ei myönnetä riittävästi, tulee kaupungin edistää kohtuuhintaisen asuntotuotannon toteutumista muilla keinoin ja Lahden kaupungin ja Lahden Talot Oy:n on aktiivisesti etsittävä keinoja vuokratason kohtuullisena pitämiseksi.

Lahden kaupunki on tehnyt ja tekee vahvaa edunvalvontatyötä kohtuuhintaisen asuntotuotannon toteuttamisedellytysten turvaamiseksi. Edunvalvontaa tehdään vahvassa yhteistyössä muiden suurimpien kuntien asumisen asiantuntijoiden ja Suomen Kuntaliiton kanssa.

Järjestöavustukset

Valtuustoaloitteessa vaaditaan Lahden kaupunkia tukemaan järjestöjä myös taloudellisesti. Lahden kaupunki myöntää määrärahojensa puitteissa erilaisia avustuksia Lahdessa toimiville yhdistyksille ja järjestöille esim. vuosiavustuksin. Avustuksiin käytettävissä oleva määräraha määritellään vuosittain talousarviotyön yhteydessä. Osallisuuden ja hyvinvoinnin vuosiavustusten hakijoissa on monipuolisesti yhdistyksiä ja järjestöjä, joiden toiminta suuntautuu mielenterveyden tukemiseen, ehkäisevään päihdetyöhön, osallisuuden vahvistamiseen sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Vuonna 2024 hakijoita oli 71 ja avustussuma kokonaisuudessaan 229 000 euroa. Avustuksilla on myös tuettu erilaisten tapahtumien järjestämistä esim. vuosittain järjestettävä asunnottomien yö.

Samoin on osallistuttu Lahden alueella toimiviin hankkeisiin, joilla tuetaan haavoittuvassa asemassa olevia henkilöitä auttaen heitä palveluiden piiriin esim. asunnottomuus, työttömyys, syrjäytyminen, toimeentulovaikeudet, mielenterveys- ja päihdeongelmat. Yhteistyökumppaneina hankkeissa ovat mm. Dila, hyvinvointialue, Avainsäätiö, seurakunta, eri yhdistykset ja yhteisöt.

Verkostoyhteistyö

Eri toimijat tekevät monialaista työtä verkostojen kautta. Lahdessa toimii esimerkiksi asumisen verkosto, jossa on edustajia asuntojen tarjoajilta, hyvinvointialueelta, Kelalta, Lahden kaupungilta sekä eri yhdistyksiltä. Verkoston kautta päivitetään tilannekuvaa asuntotilanteesta, hakijamääristä sekä siitä, miten eri valtakunnalliset ilmiöt kuten asumistukeen tehdyt kiristyksen tai inflaatio näkyvät asiakaspinnassa. Asunnottomuuden ehkäisyssä tarvitaan tiivistä monialaista verkostotyötä, sillä asunnottomuuden taustalla on usein monia sosiaalisia, terveydellisiä ja taloudellisia ongelmia. Keskiössä on myös tiivis yhdyspintatyö hyvinvointialueen kanssa.

Pitkäaikaisasunnottomuuden poistamisohjelma

Lahden kaupunki on MAL-sopimuksessaan sitoutunut tukemaan hyvinvointialuetta asunnottomuuden vastaisessa työssä. Osoituksena sitoutumisesta asunnottomuuden poistamiseen, Lahden kaupunki ja Päijät-Hämeen hyvinvointialue ovat hakeneet rahoitusta yhteishankkeelle, jonka tavoitteena on pitkäaikaisasunnottomuuden poistaminen vuoteen 2027 mennessä. Hallituksen asettamaan pitkäaikaisasunnottomuuden poistamisohjelmaan on voinut hakea Suomen 9 suurinta hyvinvointialuekaupunki -paria. Kaksi- ja puolivuotisen hankkeen tavoitteena on löytää toimivat yhdyspinnat pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämiseksi roolien

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 4

ja toimintakäytänteiden selkiyttämisen sekä luottamuksen rakentamisen kautta. Ohjelma sisältää myös ennaltaehkäiseviä elementtejä. Hyvinvointialue palkkaa hankkeeseen 3 kokoaikaista työntekijää ja Lahden kaupunki osoittaa hankkeelle olemassa olevasta henkilöstöstä työajansiirron noin 0,5 henkilön verran resurssia. Hanke sai positiivisen rahoituspäätöksen tammikuussa 2025 ja ohjelmatyö aloitetaan keväällä 2025.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto
Kv: muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Lautakunta: Kh
Kh: Kv
Kv: -

Liitteet

8 Valtuustoaloite Vasemmistoliiton valtuustoryhmä ym. 7.10.2024

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 4

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 17.02.2025

52

Tiedoksi merkittävät asiat

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee asiat tiedoksi.

Perusteluosa

Tiedoksi tuodaan seuraavat asiat:

Pöytäkirjat:

- Rakennus- ja ympäristölupalautakunta 28.1.2025

- Tarkastuslautakunta 28.1.2025

Toimielinten pöytäkirjat ovat luettavissa kaupungin verkkosivuilla [Dynasty-verkkopalvelussa](#)

- Kaupunginhallituksen alaisten viranhaltijoiden viranhaltijapäätökset ajalta 31.1. – 13.2.2025.

Lähtenyt kirje:

- **Hämeenlinnan hallinto-oikeus** 7.2.2025: Lahden kaupungin vastaus Hämeenlinnan hallinto-oikeuden selityspyyntöön 2719/2024

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 4

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Kaupunginhallitus
Lisälista

nro 4

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus

Lisälista

Aika 17.02.2025 15:30 -

Paikka Kaupungintalo, kaupunginhallituksen sali

§	Otsikko	Sivu
53	Kaupungin edustajan määrääminen Lahden Urheiluhalliyhdistys ry:n sääntömääräiseen kokoukseen	2

Kaupunginhallitus
Lisälista

nro 4

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 17.02.2025

53

Kaupungin edustajan määrääminen Lahden Urheiluhalliyhdistys ry:n sääntömääräiseen kokoukseen

814/00.00.01.10/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Omistajaohjauksen johtaja Veli-Pekka Ignatius, p. 044 716 1895

Valmistelusihteeri Marja Loippo, p. 044 482 6057

Päätös

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus määrää omistajaohjauksen johtajan Veli-Pekka Ignatiuksen edustamaan Lahden kaupunkia Lahden Urheiluhalliyhdistys ry:n sääntömääräisessä kokouksessa, joka pidetään perjantaina 28.2.2025 klo 16.00 RTK Areenalla, os. Launeenkatu 7, 15110 Lahti.

Samalla kaupunginhallitus antaa kokousedustajalle toimiohjeeksi hyväksyä yhdistyksen tilinpäätösasiakirjat ja esityslistalla olevat muut asiat esitetyssä muodossa.

Vielä kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Kaupunginhallitus
Lisälista

nro 4

Perusteluosa

Lahden Urheiluhaliyhdistyksen sääntömääräisen kokouksen asialista on esityslistan liitteenä.

Tilinpäätös 1.1.-31.12.2024 on oheismateriaalina Cloud Meetingissä.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote+valtakirja+asiakirjat edustajalle

Liitteet

- 1 Kokouskutsu, sääntömääräinen kokous 28.2.2025, Lahden Urheiluhalliyhdistys ry